

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

Probleme bisericesti.

— Cu prilejul congresului național-bisericesc care nu se ține. —

I.

Ziua de 1/14 Octombrie este o dată de însemnătate generală în biserica ortodoxă română din această țară. Intrunirea reprezentanților acestei biserici în congresul național, a fost așteptată totdeauna cu cel mai larg interes de către toți aceia, cari înțeleg valoarea excepțională a instituțiilor bisericesti create de mitropolitul Andrei Șaguna. Vedem cu părere de rău că în anul curent suntem lipsiți de bucuria ce ne-o prileja ziua de 1 Octombrie. Faptul acesta ne îmbie o seamă de reflexiuni în legătură cu viața constituțională a bisericii noastre, reflexiuni, cari ni se par nu numai folositoare, dar și necesare într-o biserică conștientă de înalta sa chemare.

Războiul apocaliptic, care zguduie din temelii bietul nostru glob terestru, nu are numai o importanță de ordin politic și economic, preconizată în cabinetele regale și imperiale de către bărbații politici pe cari fatalitatea i-a pus la cârma destinului omenești vremelnice, ci el poate fi și trebuie privit și dintr'alte puncte de vedere. Pe noi ne preocupă deastădată războiul, sub raport bisericesc-constituțional.

Indată după ordonarea mobilizării generale și declararea ostilităților, guvernul țării, a interzis — cu excepția adunărilor municipale — orice fel de adunări și întruniri. În urma acestei măsuri s'a ivit în mod firesc întrebarea, dacă ordinul guvernului privește sau nu și corporațiunile și reprezentanțele bisericii noastre. Dată fiind noutatea cazului lipsit de orice precedent, precum și lipsa de studii în materie de drept bisericesc cu specială considerație la constituția noastră bazată pe principiul autonomiei, părerile bărbaților noștri cu răspundere în viața bisericască, erau foarte divergente și cât se poate de nesigure. Lucrarea dlui Ioan de Preda — singura în această materie — cunoscută de prea puțini, nu prevedea astfel de cazuri excepționale, fiindcă dela 1868 încoace ele nu s'au ivit de loc. Astfel în lipsa unei orientări temeinice, oamenii n'aveau îndrăzneala să emită păreri categorice, ci se mărgineau mai mult la *pipăirea* problemei, căutând firește să propună soluțiile favorabile intereselor noastre bisericesti. Intr'o astfel de situație nelimpzită, privirile tuturor s'au îndreptat spre consistorul mitropolitan, forul suprem al întregii provincii mitropolitane, chemat să vegheze — prin competența sa la păstrarea și ferirea de orice influențe păgubitoare a autonomiei bisericii noastre. Consistorul mitropolitan în adevăr s'a și ocupat de această chestiune în ședința sa dela 2 Septembrie n. 1914 și sub Nr. 394 a adus o hotărâre, care ulterior s'a dovedit cu desăvârșire

greșită. Se spunea anume, că fiind oprite de guvern orice fel de adunări, „nici alegerile deputaților congresuali sub durată acestei stări excepționale nu sunt admisibile, de aceea se încredințează înaltului presidiu după ridicarea stării excepționale a lua măsurile provăzute în concluzul congresual și în și a Regulamentului privitor la alegerile deputaților congresuali pe noul period următor”.

Dând o interpretare științifică acestei hotărâri principiare, urma că pe durată războiului în întreaga mitropolie, nu numai *intrunirea* corporațiunilor bisericesti este interzisă, dar nici *alegeria* lor nu se poate face. Hotărârea aceasta — corectă sau greșită — trebuia să fie normativă pentru toate eparhiile chiar și în privința corporațiunilor parohiale, protopresbiterale și eparhiale, fiindcă deși ele nu sunt amintite de consistorul mitropolitan, interpretarea prin analogie și deducțiunea logică le cuprinde. Cum însă la noi consistorul mitropolitan niciodată n'a căutat să-și îndeplinească chemarea așa cum i-o precizează Statutul organic „susținând *unitatea* instituțiilor și *intereselor* generale bisericesti” (§ 143), eparhiile — lipsite de îndrumarea și controla severă necesară — și-au luat tot mai mare îndrăzneală în privința Statutului organic, cântând prin interpretări subiective să-și atribue o cât mai largă independență în chestiunile de ordin bisericesc, școlar și fundațional. Tendința aceasta de autonomie separatistă-locală grasează de zeci de ani în biserica noastră, și permanențizarea ei nu este numai o disconsiderare totală a principiului de *unitate* preconizat în § 143 al Statutului organic, ci constituie o adevărată primejdie pentru interesele și progresul general al bisericii românești ortodoxe din această țară. Numai în urma unei astfel de stări anormale și poarte regretabile, s'a putut întâmpla și de astădată, că consistoarele eparhiale, trecând peste hotărârea consistorului mitropolitan, și-au permis să ia alte măsuri în chestiunea alegerilor corporațiunilor bisericesti.

Se spunea curatul adevăr într'un articol din „Biserica și Școala” dela Arad, care afirmă că aceasta nu este chestiunea unei eparhii, ci a mitropoliei întregi și prin urmare fiind vorba de interpretarea Statutului organic, competența exclusivă aparține congresului național respective consistorului mitropolitan. Ei dar acesta credincios tradiției sale de imperturbabilă vegetare, nici de astădată nu s'a crezut dator să asigure *unitatea* intereselor generale bisericesti, ci a lăsat eparhiile să procedeze de capul lor. Chestiunea fiind de-o însemnătate excepțională, a ajuns să fie discutată și în ziaristica noastră. Articolul învățatului protopop dela Săliște publicat în Nr. 122 pe 1914 al „Telegrafului Român”, a provocat o interesantă și animată discuție, care a fost folositoare prin problemele ce le-a scos la suprafață în legătură cu interpretarea Statutului organic și peste tot a desvoltării vieții constituționale bisericesti.

Din discuție s'a înlăturat cu totul admisibilitatea *intrunirii* corporațiunilor bisericesti, pe care hotărârea consistorului mitropolitan o declarase neavenită, doar d. Ioan de Preda de-o mai susținea într'un alineat spre a o combate în cel următor, căci din informațiile luate dela organele statului s'a constatat, că întrunirile acestea nu pot fi interzise, câtă vreme le prevede o lege sancționată. Astfel a rămas numai chestiunea *alegerii* corporațiunilor bisericesti. Protopopul Lupaș întemeiat pe intențiile legislatorului Șaguna, precum și pe stările tulburi provocate de războiu, a propus să nu se mai ordoneze alegeri noi, ci să se prelungească mandatele actuale încă pe 3 ani. În esență toți cei ce au luat cuvântul s'au găsit de acord cu propunerea părintelui Lupaș, chiar numai interpretarea dela Oradea-mare a ținut să se etaleze cu „opinie separată”, cerând alegerile sinodale.

Consistoarele eparhiale neprimind din partea consistorului mitropolitan nici o îndrumare pozitivă relativ la această importantă chestiune, s'au simțit libere să porceadă cum le vine la socoteală și de fapt s'au adus hotărâri deosebite unele de altele, spre a confirma din nou tristul adevăr, că în biserica noastră lipsește orice spirit de conducere *unitară*. Preasfințitul episcop Dr. Miron E. Christea s'a dovedit și de astădată, că este conducătorul înțelept și luminat, când mâncând probabil dela hotărârea consistorului mitropolitan și ținând seamă și de situația excepțională în care se aflau credincioșii eparhiei Caransebeșului, n'a admis alegerile sinodale ori cât de mult susținea păr. Gh. Tulbure că dispozițiile Statutului organic sunt imperative, și deci trebuie executate ad litteram. La Sibiu și Arad s'a crezut, că aceste alegeri trebuie să se țină spre a nu se știrbi cumva autonomia și continuitatea respective regularitatea vieții constituționale. Ca o indicație semnificativă despre neobositul interes și îngrijorare cu privire la păzirea autonomiei noastre servește și faptul, că Sibiul a cutezat să întrebe guvernul țării dacă admite ori nu convocarea sinoadelor electorale. În urma preagrațiosului răspuns afirmativ, consistoarele de Sibiu și Arad au și ordonat alegerile pe întreagă linia, iar mai târziu au fost convocate și sinoadele eparhiale spre a debate chestiunile puse la ordinea zilei.

Ne întrebăm acum dacă a fost necesară și oportună, din punct de vedere bisericesc, ordonarea și ținerea sinoadelor electorale în scopul restaurării corporațiunilor și reprezentanțelor prevăzute în statul organic? Răspunsul la această întrebare nu-l vom scoate din lungi discuții brodate pe teorii sterpe ori apelând la interpretări și analogii juridice, cari după cum s'a văzut n'au pentru oamenii noștri nici o putere convingătoare, ci ne vom mărgini la astfel de argumente în fața cărora se poate simți destul de edificată și o minte mai subțirică. Se va vedea totodată și soluția cuminte, care ar fi trebuit să se dea

În împrejurările grele de astăzi, chestiunii alegerilor bisericesti din partea conzistoriilor eparhiale încredințate cu conducerea plină de răspundere a destinelor bisericii românești. Ne vom provoca deci la conzistorul mitropolitan, care este organul executiv al congresului național-bisericesc. În ședința sa plenară ținută la 2 Septembrie n. a. e. el a votat următoarea hotărâre: „Având în vedere că stările excepționale care au provocat și justificat a cel conclud (Nr. 394/914 citat și de noi) persistă și acum, presiunile este învitat ca la timpul oportun să convoace ședința plenară a conzistorului mitropolitan în scopul luării dispozițiilor necesare pentru publicarea alegerilor deputaților la congresul național-bisericesc și convocarea acelu congres. *Până la constituirea noului conzistor mitropolitan prin fiitorul congres național-bisericesc funcționează în deplină vigoare de drept conzistorul mitropolitan actual în cadrele bugetului din perioada expirat. Totodată până la convocarea și constituirea noului congres național-bisericesc rămân în vigoare mandatele deputaților congresuali din perioada expirat și la caz de necesitate conzistorul mitropolitan va face pașii de lipsă pentru a convoca la ședință pe deputații actuali ai congresului național-bisericesc*”.

Așa a înțeles cel mai înalt for al bisericii noastre, să rezolve marea problemă de ordin constituțional scoasă la suprafață de războiul european. Ea este rezultatul unei mature și serioase deliberări asupra situației oneroase ce i s'a creiat bisericii, dar și o dovadă de prevedere și înțelepciunea cu care trebuie să se împodobească conducătorii supremi de câte ori se găsesc în fața unei hotărâri ce trebuie s'o ia pentru ocrotirea intereselor de viață ale bisericii strămoșești. Hotărârea conzistorului mitropolitan nu numai că nu desființează Statutul organic și mersul normal al vieții noastre bisericesti, ci prin cuprinsul ei, provocat de presiunea unei forțe majore străine, umple o însemnată lacună din multele pe cari le are legea fundamentală a bisericii noastre. Au avut prin urmare deplină dreptate acei bărbați conducători, cari călăuziți de interesele superioare ale instituțiilor bisericesti, n'au admis alegeri nouă, ci au propus și au și înfăptuit prelungirea mandatelor. Ei pot fi satisfăcuți căci gândurile lor isvorite din studiul temeinic al ființei și organizației noastre bisericesti, au fost ratificate și concretizate de conducerea supremă a bisericii noastre.

Presă turcească și atitudinea României

România va trebui să intre în răsobiu.

Oficiosul otoman „Hilal” ocupându-se într'un articol de fond de atitudinea României, spune că *declarațiile dlui Brătianu — privitoare la noua situație creiată în Balcani, în urma mobilizării Bulgariei și Greciei și la atitudinea României de a persista în neutralitatea nearmată — nu luminează în destul atitudinea enigmatică adoptată de România încă dela începutul războiului.*

Zisul ziar spune:

Cari sunt adevăratele ei intenții? Nu cumva se speră la București că se va dobândi Transilvania sau Basarabia fără nici un foc de pușcă, cum a fost cazul cu Dobrogea? Sau oamenii de stat români au găsit că e mai prudent să conserve neutralitatea până la sfârșitul războiului, renunțând definitiv la orice nouă achizițiune?

Aceasta a doua ipoteză, care n'ar displace desigur unui mare număr de politicieni din Bucurșeti, ne pare absolut exclusă.

România prin pozițiunea ei geografică, n'ar putea să se glorifice cu o „splendidă izolare”, asemenea aceleia a Mării Britanii, pentru a putea determina linia ei de conduită după dorințele și sentimentele sale. Dânsa este înconjurată de puteri cari n'au nici un motiv pentru neutralitatea ei, și cari, din contră, nu pot să aibă față de dânsa decât sentimente de neîncredere.

În primul rând vine Bulgaria. România nu poate spera niciodată că Bulgarii îi vor ierta invaziunea din Dobrogea. Bulgaria a anunțat deja rezoluția ei de a realiza odată pentru totdeauna idealul Bulgariei mari.

Ce vor face Românii cu Dobrogea bulgărească luată acum doi ani?

Se vor resemna oare ei să vadă pe vecinii lor deveniți mai tari constituind pentru ei o amenințare constantă, în cazul când Românii, din parte-i, n'ar primi compensații suficiente pentru a stabili echilibrul?

România are un al doilea vecin care, și el, n'are nici un motiv să manifesteze multe semne de simpatie și bunăvoință acestei țări. Sub pretext de neutralitate, România a stânjinit comunicațiunile între puterile centrale și aliata lor Turcia, și, pe de altă parte, a permis transportul munițiilor din Rusia în Serbia, pe Dunăre. A oprit fără nici un motiv exportul cerealelor pentru puterile centrale, după ce contra-valoarea care se ridică la mai multe milioane fusese vărsată de către cumpărătorii austro-germani; dânsa a recurs la aceste măsuri într'un moment când înțelegerea avea încă speranța de a înfometa Germania și Austro-Ungaria. Puterile centrale ieșind victorioase în războiul general, nu vor avea nici un motiv pentru a favoriza interesele și viitorul acestei țări.

În această ordine de idei, credem că-i va fi imposibil României să rămână neutră până la sfârșitul războiului.

Mai curând sau mai târziu — dacă evenimentele continuă desfășurarea actuală — dânsa va fi silită să-și recunoască greșeala și să se grăbească să pună greutatea spadei sale în balanță.

Trebuie să se aibă însă în vedere că ezităriile României de a face mai curând ceea ce va fi nevoită să facă mai târziu, diminuează șansele sale de succes.

Fiecare zi care trece micșorează importanța concursului ei.

Acum, după eșecul ofensivei anglo-franceze, care era, se pare, ultima carte a înțelegerii, Românii vor fi idificați, și vor putea determina mai bine și mai lesne atitudinea pe care trebuie să o ia în sfârșit.

Când ești mic.

— Ultimatul Rusiei către Bulgaria. —

Sub titlul de mai sus ziarul „Steagul”, organ al partidului conservator, publică în nrul său dela 24 Sept. v. (7 Oct. n.) articolul de mai jos:

Războiul actual a fost provocat, ca formă, de ultimatul pe care Austro-Ungaria l'a trimis Serbiei. Alături de telegramul ne-a pus în cunoștință a ultimatului pe care Rusia l'a trimis Bulgariei...

...Bulgaria face astăzi o politică contrarie intereselor rusești. Pentru acest motiv, marea Rusie cea de 170 milioane locuitori, trimite regatului bulgar cel cu 5 milioane locuitori, o no-

tă.... Și acum așteptăm să vedem ce va face regatul de peste Dunăre, dacă va urma pilda Serbiei și se va pune în gardă de luptă, sau dacă va capitula.

Ceea ce va urma are pentru noi Românii un foarte mare interes, dar, din punct de vedere moral ce învățământ putem trage și din.... atari atitudini.

Deși popoarele Europei au ajuns în al XX-lea secol după Hristos, deși se vorbește atât de mult despre progresele civilizației totuși, popoarele mici au rămas tot pradă sau ființele inferioare pentru statele mari. Când, oare, guvernul unui stat mare și-a permis să țină față de un alt stat mare, limbajul pe care l'a ținut... pe care Rusia îi ține Bulgariei? Când, oare, un stat mare și-a permis, ca mai înainte de a încruși spada cu un alt stat de aceeași putere, și-a permis ca să-l insulte și să-l injosească?!

** Relațiile dintre statele mari au fost întotdeauna politicoase chiar în culmea dușmăniei, un stat mare tratează întotdeauna cu deferență pe un alt stat mare, bogat, bine înarmat și cu o respectabilă întindere teritorială. De îndată, însă, ce un asemenea puternic se împiedecă de un stat mic a cărui putere militară nu prea e de temut, îl măsoară cu privirea, îl sfidează și se găsește cu cale să umilească mai întâi pe cel care gândește să-l suprimă.*

Drepturile morale ale unui popor mic nu mai sunt drepturile morale ale celor mari. Și cu toate aceste de câteori cei mici nu sunt cu mult mai respectabili decât cei mari?

Iată cum, sub ochii noștri, exemplul Belgiei și exemplul Serbiei.

Belgia, cu prețul celor mai mari jertfe, cu prețul civilizației sale distînse, cu prețul bunei sale stări materiale, risipite, cu prețul chiar al independenței și al existenței, a ridicat capul în fața celui care îi călca dușmănos teritoriul și unde a căzut, a căzut tot cu arma în mână.

Serbia, atacată la rândul ei, de către o mare împărăție, a dat lumii minunate pilde de eroism.

Și cu toate acestea mulți dintre cei mari, dintre cei cu milioane de soldați n'au știut face la fel.

Învățătura acestor pilde, a somațiunilor ofensatoare, a poruncilor insultătoare, este că, pe lumea aceasta nu e niciodată bine să fii mic și slab. Întotdeauna e bine să fii mare și tare, întotdeauna trebuie să lupți pentru a rămâne independent și temut.

Acei cari au cinstea de a cărmui popoarele mici, au mari îndatoriri față de patrie, dânsii trebuie să aibă totdeauna în vedere zilele urite ce pot veni așa după cum au venit pentru cele două regate din dreapta Dunării.

D. Tache Ionescu la situație.

În trecerea sa prin Sofia, d. Tache Ionescu a făcut următoarele declarații ziarului bulgar „Duma”:

— Imi solicitați părerea asupra situației balcanice. Mă văd din nou silit să repetez pentru a suta oară ceea ce am spus de treisprezece luni. Situația este atât de clară și totuși unii cu abstațiune nu vreau să o înțeleagă, încât mă întreb dacă popoarele balcanice nu sunt condamnate de fatalitate scurta lor viață independentă s'o supuie unei noi servilități. Poate că această obscuritate se explică din cauza că națiunile balcanice au fost emancipate de jug turcesc nu prin ele însele, ci prin eforturile Rusiei în întâiul rând, apoi ale Franței și Angliei.

Mi-e imposibil să mă încred în Austria și Prusia, pentru că ele n'au făcut nimic pentru libertatea popoarelor subjugate. Ar însemna să-și renege întreaga lor istorie. Numai în 1912 națiunile Balcanice au câștigat ceva prin ele însele. Vitejia lor a fost admirabilă. Nu-i un rezon acesta ca să se uite trecutul. Abia a fost înlăturat jugul turcesc și jugul german amenință. Cu victoria germană independența Bulgariei este imposibilă, asemeni și a Serbiei și Greciei. Deja Bismarck în Memoriile sale, considera ca foarte naturală dorința Austriei de a anexa România și Serbia.

Astăzi anexarea Bulgariei este cu mult mai

necesară germanilor. Nu încapă nici o îndoială: o pace dictată de Germania va fi sfârșitul independenței țării noastre. Unirea vamală mai întâi, apoi alte soiuri de uniuni, supresiunea relațiilor externe și a dispozițiilor militare, în urmă. Acesta va fi un jug cu mult mai greu și mai sever decât cel al Turcilor. În fața unui pericol ca acesta, și un copil va găsi soluția: să ne unim toți pentru a ne alătura puterilor împătritei înțelegeri cari nu pot amenința pe nici unul, pentru că sunt patru în loc de o singură putere, și deja trei dintre ele reprezintă acest spirit liberal și democratic față de cari noi avem recunoștință. O spun și-o repetez că *Serbia, Grecia și România, cari toate au să obțină compensații într'altă parte, trebuie să facă concesiuni Bulgariei. Chiar dacă cele trei puteri n'ar voi, Bulgaria nu trebuie să se preocupe de angajamentul împătritei înțelegeri de a realiza aceste concesiuni.* Într'adevăr împătrita înțelegere n'ar permite acestor state să intre în posesiunea nouilor teritorii decât după ce i s'ar fi dat Bulgariei tot ce i s'a promis. Orice îndoială în această stare de lucruri nu trebuie considerată decât ca un delicat „nu primesc”.

Am vrut să ne înțelegem și vrem să ne înțelegem. În înțelegere ne este scăparea. Înși poți salva pe celce vrea cu orice preț să moară? Căci dacă uniunea balcanică nu se va face care va fi rezultatul? Împătrita înțelegere trebuie să fie victorioasă. Sunt și săraci cu duhul cari se îndoiesc. Aceștia sunt ignoranții cari nu pot privi problema în toată întinderea, sunt cei asupra cărora asigurarea doctrinală a Germanilor a influențat. Cu toate aceste adevărul este clar ca lumina zilei. Niciodată în istorie o tentativă ca a Germaniei n'a reușit. Se vorbește de imperiul roman, însă se uită că a trebuit secolii ca să se creeze și că adversarii Romanilor n'au știut să lucreze unitar niciodată; de Napoleon: dacă se compară 1807 cu 1814 vom fi mai aproape de adevăr. Însă *împătrita înțelegere victorioasă se va ocupa numai de sine însăși și nu-și va mai bate capul cu popoarele nici căroră le-ar putea satisface revendicațiile juste.* Dacă nu, atât mai rău pentru noi. Dacă cineva se va atașa Germanilor va plăti soump, cum nici o națiune n'a plătit vre-odată în întreg cursul istoriei, și nu i se va face decât dreptate.

Iar dacă mă întrebați de sunt sigur că popoarele balcanice își înțeleg interesele și vor lucra cuminte dacă nu cu grandoare de suflet? Ce să spun? Ori cine a cetit și răscitit, ca mine, cartea dlui *Ghesoff* asupra alianței balcanice, va îndrăzni să respingă afirmația? Așa se explică de ce *nu mă neliniștește soarta Europei, dar foarte mult soarta popoarelor balcanice.* De ce n'aș ascunde acest lucru?

Pressa oficială română și demisia dlui Venizelos.

Cetim în „*L'Indépendance Roumaine*”, organul oficial al guvernului român dela 8 Octomvrie n.:

Pentru a doua oară în interval de 6 luni regele Greciei a desaprobat politica dlui Venizelos și l-a obligat să-și prezinte demisia.

Circumstanțele între cari s'a făcut întrevăderea dramatică între suveran și întâiul său ministru și obiectul asupra căruia au căzut divergențele de vederi nefiind precizate până acum, ar fi hazardat lucru să emitem o judecată asupra consecinței ce va avea-o demisia dlui Venizelos asupra politicii grecești.

Dacă regele se mulțumește să desaprobe terminii declarației făcute de prim-ministrul său camerii, fără să ia o atitudine hotărâtă față de încercarea de debarcare a trupelor aliate, posibilitatea unei împăcări nu este exclusă. Însă dacă suveranul consideră debarcarea trupelor aliate ca un atentat la neutralitatea grecească, neutralitate care-i singura politică compatibilă cu interesele eline în fața actuală, conflictul, evident, este ireparabil.

Incurând ni se va preciza care dintre aceste două versiuni corespund realității. Este inutil să spunem că dacă a doua se confirmă, situația politică și militară a peninsulei primește un nou caracter și ipotezele asupra unei intervenții active a Greciei vor cădea imediat. Complicațiile

cari decurg de exemplu din o somație oficială a Greciei către sir *Jan Hamilton* de a-și retrage trupele, deschid perspective, fără îndoială, redutabile.

Contestăm că puterile centrale ar fi informate asupra dispozițiilor regelui *Constantin*, mai multe dovezi ne spun că nici quadruplicea nu are informații de aceste. Astfel, ziarele elvețiene, de obicei foarte bine informate, spun că *Înțelegerea prepară o notă pentru Grecia ca să motiveze apariția trupelor aliate în fața Salonului, astfel că trecerea peste teritor elin se face pentru a ajuta pe Sârbi.*

Orice ar fi, depeșa amicală pe care regele Bulgariei a adresat-o regelui *Constantin* apare astăzi ca un indiciu mai mult decât al unei simple restabiliri de relații personale între cei doi suverani.

Astfel imaginația are teren. Astăzi este semnificativ limbajul pressei bulgare la adresa Serbiei, în momentul când îndepărtarea miniștrilor quadruplicei nu mai este un secret în redacțiile dela Sofia.

Semioficiosul „*Nowowek*” zice că „zilele Serbiei sunt numărate”: ea este în ceasul al unsprezecelea dacă vrea să evite o catastrofă completă.”

O altă foaie bulgară zice că soarta Serbiei este pusă în joc.

„Dacă Sârbii ar fi cedat în 1913 teritoriul ce i se cuvine Bulgariei acesata ar fi rămas astăzi pe pace. Însă diplomații din Belgrad, animat de lăcomii stupide, ne-au înșelat cu promisiuni, procedeele și le vor expla în chip crud.”

Remarcăm că *deodată cu miniștrii Înțelegerii a plecat deasemeni și ministrul Serbiei. Acest lucru poate să precipiteze evenimentele și să decidă pe Bulgari să facă preparativele.*

Constantinopolul participă cu nota sa particulară la acest strident cor al îndușmăniților frați baclanici: la întrunirea de alaltăieri Junii turci au preamărit egemonia Germaniei dela Baltică până la Oceanul Indic.

A da și a lua*).

„Mai fericit este de a da, decât a lua”. Această sentință își are originea din însași cuvintele Domnului nostru *Isus Hristos*. Chiar și *Ap. Pavel* ne arată că aceste sunt cuvintele dzeescului Mântuitor. Tocmai din motivul acesta nu ni-e permis a trage la îndoială că această sentință își are importanța ei în orice fel de împrejurări, cu atât mai mult în cele de față.

Cu toate acestea — fie-mi permis — a spune acum odată un cuvânt în favorul *luării* sau *primirii*. „Mai fericit este de-a da, decât de a lua” — însă și primirea, dacă e bine înțeleasă, este ceva fericit și binecuvântat. Eu însă aș merge un pas mai departe prin afirmarea: oamenii cei mai mulți nu sunt capabili de a pătrunde binecuvântarea dăruirii, deoarece ei absolut nu cunosc binecuvântarea primirii (luării).

Cunoști tu, iubite cetitor, binecuvântarea luării? *Evangelistul Ioan* o cunoscuse când scria: „Din plinitudinea sa noi toți am luat dar pentru dar”. La această luare se refereste și Mântuitorul când zice: „Oricine cere ia, și cine caută află, și celui ce bate i se va deschide”.

Câți oameni au deja dorința arzătoare de a putea da mai mult — însă aceia nu pot fiindcă nu au! Mulți vor fi simțit în acest timp războinic întru inima lor, am auzit chiar din gura unora: „Cât de bucuos aș da eu, dacă aș avea!” Și ce bucuos ar și da câte unul cu mâna plină pentru toate scopurile nobile, ca de ex. pentru „orbii, ologii și ciungii” de cari amintește confratele *I. Crăciun* în nrul 200 al acestui ziar, pentru *Crucea roșie*, pentru diferite instituții de binefacere și de îngrijire a celor nenorociți prin războiu, pentru refugiați și sârmani, pentru orfani și văduvele eroilor noștri — însă el nu poate, deoarece „n'are prindere”.

Dar nu numai cu darea bunurilor pământeste este astfel, ci și cu cele mai înalte. Toți soldații

*) Titlul și unele idei le-am luat din nrul 12, a. c. al revistei: „*Evang. Gemeindeblatt für die Galizia u. die Bukovina*” — cari, în împrejurările și situația actuală le află potrivite pentru cetitorii „Românului”, fiind un răsunset la multiplele îndemnuri intonate prin acest prețuit ziar. — *Dr. I. Felea.*

— între cari cu laude-s înșirați și *fiii națiunii noastre* — își ofer întreaga lor persoană iubitei noastre patrii. Câte odată și alții ar face-o asta bucuos, deși lor nu li se cere. Dar dela noi toți se cere ca să ajutăm și să contribuim cu câte ceva la bunul sufletesc al poporului nostru, pentru ca el să fie la culmea chemării, ca suferințele să-i fie ușurate, lacrimile-i svântate și multele-i neajunsuri să-i fie împlinite. La acest apel nici unul să nu fim transfigi. Durere însă că acela, al cărui intern e gol, nu are de unde da. Mai sunt însă și atari oameni, cărora acest lucru li se pare ca ceva minimal. Aceștia sunt atât de convingși despre bunătatea lor sufletească, de abundența talentelor și de importanța lor, încât cred că dacă ei își deschid numai gura, atunci ascultătorii lor au să fie fericiți; dacă numai o vorbă ar spune, aceea ar face minuni, sau cred că, fiind ei membrii cutărei societăți de binefacere, patria trebuie să fie salvată.

Prea evident e însă că, oamenii de felul acesta nu sunt de loc în conformitate cu învățăturile lui *Hristos*. Dealtcum înaintea creștinilor celor buni și adevărați nici azi nu prea au ei aceștia simpatie. *Isus Hristos* i-a pus pentru totdeauna în șirul fariseilor și de atunci nimeni n'ar primi bucuos să fie muștrat sau timbrat de „fariseu”. Înaintea Mântuitorului nostru erau mai plăcuți aceia cari se simțeau săraci și năcăjiți, cari erau convingși despre aceea că n'au nimic, și pentru aceea nici nu pot da nimic. Din motivul acesta își începe *El* predica de pe munte prin cuvintele: „Fericiți sunt cei săraci cu Duhul...” Față cu fariseul îngâmfat — care se fălește cu bogăția lucrurilor sale bune — Mântuitorul pune pe vameșul cel umilit, care se simțea cu totul neputincios și nimic alta nu avea ce aduce înaintea lui *Dzeu*, decât strigarea „dintru adâncuri” după milostivire.

Dar tocmai pe acești oameni, cari sunt atât de sărmani, voiește *Isus* să-i îmbogățească. Aceștia primesc ceva, de ceea ce fariseii îngâmfăți nu se pot împărtăși, adică o siguranță internă despre iubirea lui *Dzeu*, care e apoi nedespărțit împreună cu sentimentul propriei incompletitudini și slăbiciuni. Aceasta o exprimă apostolul *Pavel* în mod neîntrecut și neajuns prin frumosul citat din epistola a II c. *Corinteni* (XII, 10): „Căci când sunt slab, atunci sunt tare”.

E ceva minunat și neînțeles, însă vechea și pentru aceea totdeauna noua experiență a nenumăraților creștini este că, tocmai atunci când omul e mai mult pătruns de neputința sa internă, chiar în momentul acela mărirea lui *Dzeu* i se descopere lui și o putere se slăsluiește întru el, pe care n'a mai simțit-o palpitând în internul său, o putere care-l face capabil de a oferi ceva și altora, adică de ce omenirea azi pretutindenea atâta lipsă are: înangăiere adevărată, asigurarea dragostei *Părintelui* celui ceresc, îmbărbătare în suferințe, într'ariparea slabei credințe, precum și aprinderea făcliei iubirei divine! Iar un fiu alui *Dzeu* le poate da toate acestea, și nu din propria-i putere, ci din plenitudinea lui *Dzeu*, care inimilor credincioase se relevează și descopere.

Am anticipat însă că avem să luăm în considerare arta luării. Numai cel ce zilnic ia din abundența lui *Dumnezeu*, precum a făcut *Ioan, Pavel* și ceilalți *Apostoli*, acela poate și da. Această luare se completează apoi prin pătrunderea darului întru *Hristos*. Cu cât mai mult o învață creștinul aceasta, cu atât se va convinge el despre splendorul adevărului evanghelic: „căci celui ce cere, i se va da, pentru ca el să aibă deplin; iar celui ce n'are, i se va lua lui și ceea ce are”.

Acestui mod (artă) de luare, aparține — înainte de toate — *rugăciunea*. Căci ruga adevărată este, nu numai o convorbire cu *Dzeu* și o înălțare a sentimentului religios la *Dânsul*, nu numai o adâncire și o gustare a fericirii prin apropierea de *El*, ci și de *Apostolii* săi — este o creațiune plină de putere faptică din împărăția divină. „Cel ce cere, acela primește!” Iar noi am mai putea adăoga: Cel ce primește, acela are — și cel ce are, acela poate da!

Erau odată doi trați, cari au moștenit părți egale din averea părintească. Unul ajunsese foarte bogat, iar cellalt — fiind fără noroc în afaceri — deveni însă de tot sărac. Murind fratele cel avut, deși avu o înmormântare dintre cele mai pompoase, totuș de fapt lumea era bucuoasă că murise, deoarece nimenea nu-l iubea. *El* era un avar care maltrata cu capriciile lui pe cei din jurul său. Avea el mulți bani și multă avere, dar inima și sufletul fiindu-i goale, nimic adevărat nu putea da.

După aceea muri și săracul. În mormântarea acestuia fu foarte simplă. Însă mulți cunoscuți însoțeau cosciugul lui, plângând după *dânsul*, fiindcă era el acesta un fiu alui *Dzeu*, și mulți au aflat

mângăiere și incurajare la el. Multora le arătașe el calea spre Dzeu, *Acesta* nu avea bani, dar *avea ceva mai bun* — și pentru aceea el a și putut da.

Căruia dintre acești doi — dorești tu creștine să fii asemenea?...

Deci cei ce au și pot da, să-și desfacă baerile inimii și mai ales a pungii lor *pentru eroii națiunii noastre!* Nu numai cei de cari spuneam mai sus că „nu au pe cum ar da”, ci toți Românii de bine să deie, fiecare după starea lui, anume cel cu înțelepciunea să deie mângăiere nenorociților de tot felul, cei cu jitnițe și hambare pline să deie și ei o ferdelă-două pe seama „Fondului general pentru văduvele, orfanii și invalzii eroilor noștri”.

Preotul Dr. I. Felea.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 12 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Situația nu s'a schimbat. În regiunea la sud de Burkanow am respins 3 atacuri rusești. Respingerea unui al patrulea atac îndreptat împotriva unui sector de luptă de 2—3 kilometri lung e încă în curs. Dușmanul a mai încercat câteva atacuri la părul Kormin și la nord de Rafalowka, lângă Styr, dar n'a reușit.

Pe frontul italian: Nici o schimbare.

Pe frontul sudoriental: La sud de Sava și Dunăre precum și la cursul superior al Drinei atacul e în curs pe întreg frontul. Trupele austro-ungare cari înaintază din Belgrad, cu prilejul ocupării cu asalt a muntelui Lipar ce se ridică la ost de oraș și șanturile lui Landon, au capturat 3 tunuri și un reflector. Toate înălțimile din împrejurimea Belgradului, cari dominează în bătaia tunurilor de câmp punctele de trecere peste râu, sunt în stăpânirea aliaților. Germanii au ocupat Semendria și îl împing pe dușman spre Pojarevaț. La granița dintre Herțegovina și Muntenegru, se desfășură în mai multe puncte hărțuiri cu trupele muntenegrine.

Berlin, 12 Octomvrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: La nord de Arras, Francezii au continuat să atace. Două atacuri parțiale, pe cari le-am întreprins împotriva tranșelor cari le-am recucerit în 8 Octomvrie la sud-vest dela Loos, le-am respins. Atacurile mai puternice îndreptate împotriva sectorului din frontul nostru, care se începe la nord de Souchez și se termină la ost de Neuville, s'au prăbușit în unele locuri cu foarte mari pierderi pentru dușman. Francezii au răzbit numai în două locuri de o foarte mică întindere, până la cea dintâi linie a noastră. Atacurile Francezilor în Homapagne și de ambele părți ale Tohurei au provocat o reacțiune foarte simțitoare pentru dușman. Cu toată puternica preparare artileristică, Francezii n'au putut câștiga ieri seara nici într'un avantaj de teren. Incercările dușmanului de a ne rupe pozițiunile azi dimineată în același loc, au dat greș.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: În consecință cu atacul nostru pe frontul vestic dela Dünaburg am ocupat cu asalt pozițiunile dușmanului dela Illukts, pe o întindere de 2 și jumătate kilometri. Am făcut prizonieri 3 ofițeri și 367 soldați și am cucerit 1 mitralieră. Contraatacurile Rușilor le-am respins.

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Nici mic mai nou.

Grupul generalului Linsingen: Cavaleria rusească a părăsit la lezierey câmpul de luptă. Situația trupelor generalului conte Bothmer nu s'a schimbat.

Pe frontul din Balcan: Înaintarea noastră continuă favorabil pe întreg frontul. Trupele noastre au ocupat ieri Semendria și întăriturile orașului.

Războiul european.

Ce ajutor dă Turcia Bulgariei.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i se anunță din Atena: Turcia a pus la dispoziția Bulgariei tunurile sale de cetate și două corpuri de armată. Ca contra serviciu Bulgaria va da Turciei cărbuni, material de război și un mare număr de vagoane, afară de aceasta Turcia va dispune liber de porturile bulgare din Marea Neagră. Sultanul a permis tuturor musulmanilor cari trăiesc în Europa să intre în armata bulgară. Mai multe torpiloare și vase vânătoare de torpiloare încrucșează în fața portului dela Burgas.

Hărțuiri la granița sârbo-bulgară.

Copenhaga. — Din Petrograd se anunță: Trupele bulgare cari au fost trimise la granița sârbească, au fost înșirate pe linia Prahova—Piroș și Niș. Trupele aceste constituiesc de câteva zile tranșee și obstacole de sârmă.

La Triciuk, în apropiere de Piroș, trupele bulgare au atacat posturile sârbești. După o luptă scurtă Bulgarii au alungat soldații sârbi și au ocupat o parte din teritoriul sârbesc. În zilele diu nrmă au avut loc mai multe ciocniri. Atacurile Bulgarilor sunt din zi în zi, tot mai violente și se execută cu punctualitate sistematică, din ce se poate conchide că acele hărțuiri pregătesc numai atacul general al forțelor principale bulgare împotriva Serbiei. La Petrograd se crede că ofensiva generală se va începe peste câteva zile îndată ce diviziile își vor fi ocupat pozițiunile indicate.

Grecia amenințată.

Londra. — „Morning Post” scrie într'un prim articol: Grecia, dacă va dovedi numai o atitudine binevoitoare, când Bulgaria o atacă pe Serbia, se face trădătoare a Balcanului și a intereselor sale. Numitul ziar londonez amenință Grecia, că va pierde prietenia Angliei, iar poate ea nu știe ce înseamnă înstrăinarea Angliei. Grecii ar trebui să aibă în vedere comerțul maritim înfloritor și țărniurile neapărate ale țărilor și să cumpănească că înstrăinarea serioasă Anglia poate să-i cauzeze peirea în 24 de ore. Pericolul german e departe, dar cel englez e la ușe. Despre o neutralitate în actualul război balcanic nu poate fi vorba.

Transport de trupe rusești peste Dobrogea.

București. — „La Politique”, organ conservator bucureștean, în nrul dela 10 Oct. anunță:

„Dreptatea”, ziar independent, anunță în ediția specială apărută ieri la amiază, că d. Sasonow, ministrul afacerilor străine din Rusia, ar fi însărcinat pe ministrul Rusiei la București să sondeze guvernul român pe tema unei propunerii României, relativ la trecerea de trupe rusești peste Dobrogea contra Bulgariei.

Inmormântarea baronului Urbán Iván.

Azi, Mercuri, la orele 3 d. a. s'au început funeriile decedatului prefect al orașului și comitatului Arad: *baronul Urbán Iván.*

După ce părinții minoriți i-au făcut prohodul, suprefectul comitatului Arad a ținut un cuvânt funebru. Corurile maghiare aradane au intonat cântecul funebrel, după care convoiul imensei lume strănse în fața Casei comitatului deja de pe la 2 ore, s'a îndreptat peste piețele Andrassy și Arhiducele Iosif și peste stradele Carolina și Varjassy spre cimiterul superior.

Oficiantii orașului i-au dus corpul decedatului la mormânt, unde părinții minoriți au făcut prohod. Apoi primarul orașului lib. reg. Arad a ținut un cuvânt funebru, urmat de un cântec funebru intonat de membrii Teatrului național maghiar din Arad.

În timpul înmormântării au închis cu cor-

don locul ce se întinde dela palatul financiar până la grădina comitatensă. Cordonul a avut patru intrări pentru delegațiile ce au luat parte la înmormântare și publicul îndoliat.

Catafalcul decedatului prefect a fost așezat în fața intrării principale a Casei comitatului. La cap străjuiau doi husari, la picioare doi sergenți de stradă. În stânga și dreapta primari ai comunelor din comitat ținneau în mâni felinare aprinse. Familia îndoliată a luat loc la căpătâiul catafalcului, iar la picioare preoții ordului minorit.

În lăuntru cordonului erau carul mortuar tras de 6 cai, înaintea lui husarul orășenesc care pe o pernă de catifea ducea distincțiile, apoi trăsurile cu cununii și husarul comitatens care ducea crucea.

Un imens convoiu a întovărășit la groapă rămășițele pământesti ale baronului Urbán Iván. Toate societățile din oraș și comitat și-au trimis reprezentanții cari să dea un ultim salut corpului neînsuflețit al prefectului.

Între corporațiile multe cari au făcut parte din convoiu am distins și următoarele românești: Consistorul român gr. or. în frunte cu P. S. S. d. episcop diecezan *Ioan I. Papp*, institutul teologic-pedagogic în frunte cu P. C. Sa d. protosinzel *Roman R. Ciorgău* și institutul financiar „Victoria” în frunte cu d. director *Sava Raicu.*

Războiul contra Serbiei.

Căderea Belgradului. — Lupte crâncene.

Arad, 13 Octomvrie.

Ofensiva contra Serbiei este azi fapt împlinit. Trupele austro-ungare și germane cari luptă pe acest front, au trecut prin mai multe puncte râurile Drina, Sava și Dunărea pătrunzând pe teritoriul sârbesc și ocupând Belgradul, capitala Serbiei.

Luptele de artilerie ce s'au dat înainte de această operațiune au fost foarte crâncene.

Statul major al armatei austro-ungare anunță trecerea trupelor aliate peste Drina, Sava și Dunăre prin următorul comunicat oficial:

Pe teatrul de sud-ost, trupele austro-ungare și germane au forțat în mai multe puncte trecerea liniei Savei și a Dunărei între îmbucătura Drinei și Porțile de fer; avantposturile sârbești au fost respinse.

Comunicatul oficial al statului major sârbesc dela 8 Oct. n. anunță, că: „În ziua de 5 Oct. n. pe frontul Dunării, în sectorul Gradișce, artileria dușmană a aruncat 467 proiectile de calibru mare. De pe același front, dela Ovce și Panciova, artileria dușmană a bombardat cetatea din Belgrad și pozițiunile din Samar. Bateriile dușmane au aruncat de pe înălțimile de pe Bejanina 200 de obuze.

Pe frontul Dunărei, precum și pe cel al Savei, ca și pe întregul nostru front artileria dușmană nu a putut dobândi nici un rezultat.”

Din Vărciorova (România) se anunță cu datul de 6 Oct. n.: „Dela orele 9 seara până la 5 dimineata a început o canonadă puternică între Sârbi și Austro-Ungari și Germani spre Ogradena și Milanovatz, cu intenția unui atac general între Tekia, Orșova și Ieșelnița, cu tunuri, puști și mitraliere, prelungindu-se până lângă frontiera noastră. Se crede că Austro-Germanii au încercat trecerea în Serbia, profitând de ceața deasă lăsată în urma ploii torențiale de aseară. Intensitatea focului a durat două ore. Valea Dunării văia de ecoul sgomutului infernal produs de șueratul gloanțelor și de explodarea ghiulelelor. Duelul de artilerie susținut ușor de Sârbi în apropiere continua intermitent la orele două după amiază, devenind din ce în ce mai intens în susul Dunării.” (S.)

Iar dela Turnu-Severin (România) se anunță cu datul de 7 Oct. n.: „De două zile are

loc o groaznică canonadă întreprinsă de artileria austro-ungară și germană de pe înălțimile Orșovei și muntelui Alionului, contra pozițiilor sârbești dela Tekia și Sib. Sârbii se mărginesc să răspundă slab. In aceste două zile, artileria austro-ungară și germană a tras peste 1000 de salve de tunuri. Protejați de focul artileriei trupele austro-ungare și germane au reușit să debarce pe insula Ada-Kaieh 10 mii soldați din toate armele.

Sunt informat, că pe întregul front între Orșova și Panciova, Austro-Ungarii și Germanii au început atacuri violente, contra pozițiilor sârbești. Locuitorii civili din Orșova, au evacuat complet acest oraș, refugiindu-se în interiorul Ungariei. De câteva zile sosesc neconținut trupe austro-germane în zona militară Orșova—Toplet, precum și un bogat material pentru pionieri”. — (Z.)

Comunicat oficial sârb dela 9 Octomvrie (Sâmbătă), orele 9 seara, anunță: *La 6 și 7 Octomvrie, st. n., dușmanul a trecut Sava la Jarka, Progorska-Ada și la Zabregie și în același timp Dunărea în fața fortăreței de jos și cheului Belgradului. După lupte crâncene, dușmanul a fost respins de pe toate aceste puncte, afară de fortăreța joasă a Belgradului; o parte din atacatori au fost făcuți prizonieri, restul a fost nimicit. Am capturat 2 ofițeri și o sută de soldați, printre cari se găseau și Germanii”. — (Z.)*

Comunicatul oficial austro-ungar care anunță ocuparea Belgradului sună astfel:

Orașul Belgrad, precum și înălțimile situate la sud-vest și la sud-est, după lupte crâncene de stradă au ajuns în stăpânirea noastră. Mai departe la miazăzi dușmanul oriunde ni s'a oprit, a fost respins. Trupele noastre înaintează mai departe.

Iată cum anunță statul major sârb ocuparea Belgradului de către trupele austro-germane:

Nis, 9 Octomvrie st. n. ora 7 și 45 seara. — In ziua de 7 Octomvrie și în noaptea de 7 Octomvrie n. pe frontul Dunărei, în sectorul Gradiște și Semendria, dușmanul a trecut fluviul între satele Zatozna-Gorița și mica cetate Kostolat unde s'a putut menține. Atacul dușmanului în contra insulei Kisilievo a fost respins. Lupta mai continuă spre Belgrad. Dușmanul a deschis un foc violent pe întregul front și sub protecțiunea acestui foc, a ajuns până la calea ferată de pe cheul Dunării.

Trupele noastre de pe insula Ziganlia s'au reîntors pe malul stâng al Savei. Lupta mai continuă pe Sava, între Obrenovaț și satul Krtinska unde mersul dușmanului a fost oprit. Atacurile în contra localității Zabregie și Obrenovaț au fost respinse. Pe Drina, încercările de trecere din partea dușmanului au fost respinse. Trupele noastre luptă în modul cel mai înverșunat pe întregul front.

Pe Dunăre, în sectoarele Gradiște și Smederevo, în noaptea de 8 spre 9 Octomvrie n., dușmanul nu a putut înainta dincolo de Ram, cu tot focul foarte violent al artileriei sale, mai ales al tunurilor de calibru mare. Luptele mai continuă între Kosolovaț și Dubroviț.

După o puternică pregătire de artilerie, dușmanul a îndreptat o puternică ofensivă în contra satului Petka, care a fost respinsă. Pozițiunile noastre din Semendria sunt expuse la un foc prelungit al dușmanului, la care artileria noastră răspunde cu succes.

Trupele noastre au renunțat la apărarea Belgradului și s'au retras pe pozițiunile vecine cu orașul, în scop de a înlătura o bombardare a orașului cu tunuri de calibru mare. Ocuparea orașului de către dușman nu a dat nici o superioritate trupelor dușmane. Pe Sava, în sectorul Obrenovaț, lângă satul Krtinska, dușmanul a dat trei asalturi în timpul nopții în contra pozițiunii noastre din Zabregie; trupele noastre au respins cu vitejie toate atacurile inamicului. De asemenea, un atac puternic în timpul nopții în contra satului Kartinska, a fost respins. Lângă insulele Bolievacea și Progorska Ada, dușmanul așezase două poduri cu pontoane, dar focul precis al bateriilor noastre a distrus podul de lângă Bolievacka-Ada, nelăsând apoi inamicul să-l repare. Pe râul Drina, peste drum de Badovintzi, toate atacurile dușmane în contra pozițiilor noastre au fost respinse. Pe restul frontului nimic de semnalat”.

Acum să dăm cuvântul unui soldat german rănit în luptele dela Belgrad, care povestește următoarele:

— *Domnul meu, în Belgia am intrat prima-*

oară în foc. Am trecut prin multe, dar îți mărturisesc, că acum pentru întâia-oară am văzut războiul. Războiul adevărat numai în Serbia se da. Mai multe zile am bombardat pozițiunile sârbești de pe insula Ziganlia-Ada, pe care cu adevărat am măturat-o de pe fața pământului. Cel puțin o mie de Sârbi și-au lăsat acolo dinții. Dacă n'am avea mortierele de calibru 42, noi niciodată n'am fi putut străbate pe pământul Serbiei. Francezii și Englezii au întărit Calimegdanul încât era de neînving, dar totuși, l'am nimicit. Din aceste pustiri am putut să vedem ceea ce era aci pregătit, cele mai fine fabricate franceze și mecanisme engleze.

— *Dar adevăratele greutăți ni le-au făcut însuș poporul sârb. Este aproape de nedescris lupta înverșunată, care s'a dat în Belgrad timp de peste 48 de ore. Cu armata sârbă isprăviam noi mai ușor, dar locuitorii orașului ne-au pus piedeci de neînchipuit.*

Copii în vârstă de șapte ani aveau revolvere în mână, moșnegii în vârstă de 70 de ani împușcau asupra noastră. Istoria lumii n'a mai pomenit așa ceva.

— *Domnul meu, trebuie să ne închinăm înaintea infanteriei sârbe. Soldații sârbi împușcă excelent. Cercetați spitalele noastre și veți vedea cum toți soldații au răni la cap.*

— *Îți mai pot spune, că nu vei găsi un singur coif german teafăr. Lupta de stradă a fost atât de înverșunată, încât sfârșind lupta toți soldații germani aveam vârful colfului încovolat; într'adevăr s'a dat luptă cu pumnii și piept la piept.*

— *Am trecut peste greutățile cele mai mari, dar cu toate acestea ne găsim încă în fața unei datorii îngrozitoare. Însăș natura a întărit Serbia. Fiecare colină e o cetate, care trebuie curățată, fiecare pădure, un loc umbros e un scut puternic, de unde unul câte unul trebuie să scoți pe soldații sârbi. Dar părerea generală e, că în decurs de două luni de zile vom mătura Serbia, iar dacă am trecut peste această problemă grea, atunci vom putea ușor respira, fiindcă s'a rezolvit și chestia Balcanului. Iar dacă acest fapt nu va însemna sfârșitul războiului mondial, totuși va grăbi rezolvirea lui.*

— *Credeți-mi, domnul meu, că numai acum am ajuns să știm preții marea vitejie a trupelor austro-ungare. Ceea ce au săvârșit aceste trupe aici, afară de sfârșitul trist, e o adevărată minune.*

In chestia „Severinenei” din Caransebeș*).

Suntem rugați să dăm loc următoarelor:

Onorată redacție!

Indemnați de marea bunăvoință, cu care ați deschis coloanele prețuitului Dv. ziar pentru laudele exagerate, proprii unui anumit neam de oameni, când ajunge la domnie, ascunse de astădată la spatele „duor iscălituri indescifrabile”, — e vorba de „Severineana” — îndrăznim și noi, iscălitorii descifrabili ai unui modest apel către acționarii „Severinenei”, să vă cerem ospitalitatea și pe seama noastră.

E vorba de bălăbănirea, poreclită eufemistic „rectificarea” celor „două iscălituri indescifrabile”, apărută în Nr. 201 al „Românului”; cu alte cuvinte: încercarea acestor doi eroi de a spăla pe — negru.

Subscriși, cari am lansat apelul din chestiune, suntem prezentați ca unii, cari am „atacat institutul”, că „se intenționează a bagateliza activitatea prezidentului Dr. Nicolae Ionescu” (asta-i asta!), că „atacul” nostru este „cu totul neîndreptățit” și că acest atac „nu porucește din vre-un interes obștesc, ci își are motivul în niște tendințe de caracter cu totul personal”. Și apoi Vă „comunică confidențial” (de sigur între patru ochi!) că „unii dintre domnii amintii” (înțelegeți: cei ce am iscălit apelul) „de ani de zile lucră și atacă atât institutul nostru („Severineana”), cât și institutul „Sebeșana”.

Desvălăți noi deci ca unii, cari „pe nedreptul atacăm „Severineana”, se prezintă această societate ca aflându-se „într'o stare peste măsură de înfloritoare” (servus still!). Intru sprijinirea acestei afirmări se provoacă cei doi domni „indescifrabili” la „observările foarte obiective, ce se fac din partea organului diecezei noastre „Foaia Diecezană”. (Vezi Nr. 37, din care s'a

*) Pentru cele publicate în această rubrică redacția nu ia răspundere.

retipărit articolul „Severineana” în câteva sute de exemplare. Nepurtând acest articol nici o iscălitură, nici „descifrabilă” nici „nedescifrabilă”, păreri cuprinse în el sunt cel puțin atât de competente ca și cele ale lui John Bull în „Teims”). Iată cum glăsuiește „F. D.”:

„Noi”, — consistorul ori redacția? — „noi” — cu patos, nene — „noi, cari cunoaștem foarte bine intențiunile și motivele... și cari cunoaștem totodată și stările peste măsură de favorabile...” halt! — ori „indescifrabilii” au plagiat „F. D.”, ori „F. D.” pe „indescifrabili”. Dar, dă-i nainte, nene!... „Noi... putem afirma, că soc. comercială „Severineana” își trăiește de prezinte epoca de aur a conducerii sale”; „că pe anul de gestiune 1914—15 se va prezenta un bilanț, care va arăta un câștig, am putea zice ulmitor”. „Prin tactul, conștiințiozitatea, onorabilitatea și cinstea, cu care este condusă de prezinte „Sev.”... „D. Dr. N. Ionescu ca prezident al institutului are foarte mare merit...” etc. „Bine combate”, — vorba lui Caragiale.

Față de aceste „răspunsuri de mântuță” ale celor doi „indescifrabili” și ale „organului diecezei”, noi, smeriții, vom răspunde în următoarele:

In apelul nostru nu am atacat „Severineana”, ci am zis din cuvânt în cuvânt următoarele: „ne-am hotărât să intrăm în luptă contra persoanelor dela conducere”

Am luat în apărare totdeauna numai interesele institutului „Severineana”, interesele acționarilor și legea. Alte „intențiuni” și „tendințe” personale n'am urmărit. In următoarele vom dovedi toate acestea. Din toate se va putea vedea „tactul, conștiințiozitatea, onorabilitatea, cinstea și desinteresarea” celor dela conducere”; „epoca de aur a conducerii”, „foarte marele merit” al dlui. Dr. N. Ionescu, „câștigul uimitor” al institutului, etc., etc.

Să vedem deci „epoca de aur” a conducerii „Severinenei”.

1. Prezident: Dr. N. Ionescu.

Fisc: Dr. N. Ionescu.

Contabil: Const. Căltun iun., totodată și contabil al „Sebeșanei”.

Membrii în direcțiune:

Nicolae Marin, colonel în retragere,

George Rudeu, prim-pretore în retragere,

Ioan Stoian, preot,

Iulu Vula, dir. școlar în retragere,

Const. Căltun sen., totodată membru în direcțiunea „Sebeșanei” și funcționar acolo.

Const. Burdea, consilier aulic,

Rudolf Anthon, căpitan activ, locuitor în Viena (gînere lui Burdia),

Petru Bortun, bagistru silv., gînere de nepoată lui Burdia; dela mobilizare petrece pe câmpul de luptă.

2. Acțiunile „Sev.” după 15 ani de existență se oferă din partea proprietarilor cu duiumul pentru prețul de 25—30 cor., cu toate că „Severineana” dispune de un capital societar de 117.000 cor. și un fond de rezervă de 31.362 cor. 40 fil. Tot cu acest preț le cumpără și d. Dr. N. Ionescu. (Valoarea nominală e 50 cor.). Pentru ce se vând și cumpără sub preț în această „epocă de aur”?

3. „Severineana” prin fiscul său Dr. N. Ionescu provoacă familiile celor ce sângerează pe câmpul de luptă să achite datoriile. Pentru provocări fiscul încasează anticipativ taxe considerabile dela cassa „Severinenei” și pe mulți îi improcesulează pe nedrept, așa că institutul plătește atât spesele procesuale, resp. competențele fiscului său propriu, cât și cele ale avocatului contrar.

4. La adunările generale ale „Severinenei” și „Sebeșanei” acționarii au intentat procese la tribunal pentru abuzuri și eludarea legii, comise în însăși adunările generale de către d. prezident resp. director executiv, care este Dr. N. Ionescu. Procesele le-au câștigat acționarii, iar cheltuielile de proces, câteva mii, ce credeți, cine le-a plătit? Răspundem: „Severineana” și „Sebeșana”. Și să se știe, că deodată cu aceste cheltuieli de proces atât „Severineana” cât și „Sebeșana” au plătit nu numai competențele avocatului contrar, ci și ale avocatului lor propriu, care este Dr. N. Ionescu și care în calitate de prezident al adunărilor generale era urzitorul acestor ilegalități.

5. În 1913—14 venitul curat al „Sev.” a fost 1464 cor. 84 fil., în schimb însă, salariile au fost de 22.101 cor. 26 fil., din care singur d. prezident Dr. N. Ionescu are salariu, — nu onorar — 3600 cor. Și în adunarea generală din 27 Iunie a. c. d. prezident a avut curajul să privească la noi în față și să declare, că nu e mulțumit cu atâta, ci merită 10.000 cor.

6. In comitetul de supraveghiere a admis, ba chiar a propus d. Dr. N. Ionescu însuș alegerea de membri naționari.

D. prezident Dr. N. Ionescu este foarte, ba de tot desinteresat. Să-i vedem beneficiile numai la „Severineana”.

1. Salar anual

3600.— cor.

Tantiemă, 3% din venitul curat (în anul acest va fi minimum)	5000.— cor.
Competințe ca fisc. vre-o	3000.— cor.
Bilet de tren anual pe clasa I	700.— cor.
Diurne (40 cor. pe zi și alte 40 cor. pe noapte) minimum	2000.— cor.
Suma	14.30.— cor.

Toafe aceste sarcini s'au introdus sub d. Dr. N. Ionescu, se înțelege tot în „epoca de aur” în favoarea d-sale, căci anteriorii săi se mulțumiau și numai cu câte 600.— cor., cel mult 1200.— cor. pe an, cu diurne numai 5 cor. pe zi și 5 cor. pe noapte și fără bilet de tren cu anul pe cl. I.

3. Din venitul pe anul de gestiune 1914—15 direcțiunea a votat dlui prezident Dr. N. Ionescu un onorar de, — mă rog, țineți-vă bine — de 50.000 cor., iar dlui N. Marin unul de 15.000 cor. Pentru ce? Pentru că au „intervent” ca „Severineana” să obțină dreptul de a lăsa a unui articolu pe scama armatei. Oare pentru că a „intervent”, e corect să i se mai deie și onorar, și încă de 50.000 cor., mai ales că pentru călătorie a încasat dela institut mii grele?

Așa-i că sunt oameni desinteresați d-lor?! Iar afirmarea, că salarul — nu „onorarul” — de 3600.— cor. i-s'ar fi votat dlui Dr. N. Ionescu unanim, ba chiar cu voturile noastre o calificăm de un neadevăr sfruntat. Din contră, s'a făcut și contrapropunere. Tot așa de neadevărată este și afirmarea, că „onorarul” s'a votat pe urma activității fenomenale a dlui Dr. N. Ionescu. Nu-i adevărat. I-s'a votat când institutul avea mai mare trebuință de economisiri. Va putea înțelege ori cine, că toți acționarii desinteresați au fost contra ridicării plății dlui Dr. Ionescu și că numai oamenii d-sale au votat pentru, — durere cu concursul unor preținși naționaliști de tot proaspeți în Caransebeș. Că lucrul stă așa, ne provocăm la însăși enunțarea dlui Ionescu, prezidentul că „dacă nu venia afacerea cu lăsairea pe seama armatei, „Severineana” cu siguranță ajungea la derută”.

Ce privește „conjuncturile”, afirmăm sus și tare, că nu e d-sale e meritul de a le fi câștigat, ci al altor factori cu adevărat desinteresați. Din contră, d. Ionescu a fi ut călătorii în această afacere, cari au durat săptămâni întregi și au costat societatea mii grele. Pe lângă aceasta, grație „tactului” și prevederii d-sale a încercat institutul în două procese de sute de mil. Iar că d. Ionescu „supraveghează comanda, supraveghează activitatea conducătorului, călătorește însuși și face comanda mărfurilor, conduce jurnalul de zi al casei”, suntem convinși că sunt afirmațiuni, cari în unii dintre persoanele angajate vor fi produs zimbete pline de ironie, iar altora li se vor fi strâns mâinile în pumni...

1. Mai departe cu „desinteresarea”. De când d. Dr. Ionescu este prezidentul „Severinenei”, în fiecare an s'au modificat statutele și regulamentul, așa, că ele devin tot mai favorabile d-sale. Iată scala voturilor, chiar după statute:

„După 1— 3 acții	1 vot.
După 4— 5 acții	2 voturi.
După 6— 8 acții	6 voturi.
După 9— 14 acții	7 voturi.
După 15— 19 acții	8 voturi.
După 20— 23 acții	9 voturi.
După 24— 26 acții	15 voturi.
După 27— 48 acții	20 voturi.
După 49— 60 acții	25 voturi.
După 61— 90 acții	30 voturi.
După 91—100 acții	36 voturi.
După 101—110 acții	62 voturi.
După 111—120 acții	80 voturi.

Acel acționar, care are peste 120 acții, are după fiecare acție câte un vot.

Cu plenipotență se pot exercita atâtea voturi, câte are cel ce dă plenipotența, în sensul acestei scale, însă cu acea restricțiune, că nici un acționar nu poate exercita pe baza plenipotenței mai mult de 10 voturi”.

Observăm, că d. Dr. Ionescu are tocmai 121 acții, deci 121 voturi.

Mai interesant e, că în ciuda concluzelor adunărilor generale nici statutele, nici regulamentul nu se tindește. „Conducere înțeleaptă”, nu-i așa?

Să vedem cum stăm cu menajarea atâtor persoane și familii românești.

Când Il. Sa d. consilier aulic C. Burdea lăsa arma-tei opinii și obiele, a fost, se zice, aspru atacat din partea dlui Ionescu, pe motiv că nu adună materialul prin Români. „Iartă, Nicolae”, i-ar fi zis d. Burdea, „la o proximă lăsaire voi ținea cont de dorința ta”. A primit apoi „Severineana” dreptul să lăsaie. „Severineana” a încredințat cu adunarea materialului tot consilierul Burdea, fără să i se fi impus condiția de a angaja Români. Materialul a fost adunat tot prin

alții, cari și-au făcut averi colosale. Și apoi câți comercianți din provincă sunt încântați de „tactul, conștiințiositatea și conducerea „Severinenei”?

Și acuma ceva despre „Sebeșana”.

Director executiv: Dr. N. Ionescu.

Fisc: Dr. N. Ionescu.

Contabil: Const. Căltun iun., totodată contabil și la „Severineana”.

Membri în direcțiune:

Dr. Iuliu Olariu, protosinel, director seminarial.

Dr. Petru Ionescu, consilier ministerial, locuiește în Budapesta. (La parte la ședințe numai când e mare necesitate, de ex. la ridicarea salarelor).

Enea Hodos, prof. penz., locuiește în Sibiu. (Nu ia parte la ședințe, cu toate acestea ambii beneficiază de tantieme).

Ant. Sequens, prof.

Const. Căltun sen., funcționar intern al „Sebeșanei” și totodată membru în direcțiunea „Sebeșanei”.

Sinesle Bistriean, preot, locuitor în Var.

BENEFICIILE DLUI DIRECTOR EXECUTIV:

Salar anual: 12.000.— cor.

Tantiemă 3%, circa 1000.— cor.

Competințe de fisc, cel puțin 5000.— cor.

Bilet de tren cu anul pe cl. I 700.— cor.

Diurne: 40.— cor. pe zi și alte 40.— cor. pe noapte, la an cam 1000.— cor.

Suma cam: 19.700.— cor.

Foarte desinteresat!

Notăm aici, că ridicarea salarului dlui Dr. N. Ionescu dela 6840.— cor la 12.000.— cor. s'a făcut în 25 Aprilie a. c. Oare ce o îndemnat direcțiunea să ridice salarul dlui director la această sumă colosală, când tot ea a propus adunării gen. reducerea dividendei obișnuite de 7% pe anul acesta la 5%?

Statutele și regulamentul se modifică și la „Sebeșana” în fiecare an în favorul dlui director exec., care este tot d. Dr. N. Ionescu. De tipărit nu vrea să le tipărească.

Provocări către restanțieri și aici ca și la „Severineana” cu cheltuieli pentru popor și venite grase pentru fisc, care este d. Dr. N. Ionescu.

D. Dr. N. Ionescu trage deci pe urma „Severinenei” și „Sebeșanei” în salar și alte competențe cel puțin 34.000.— cor. la an.

Să ni se mai arate un al doilea director de bancă român cu atâtea beneficii ca ale dlui Dr. N. Ionescu!

Iată deci „desinteresarea”, „conștiințiositatea”, „activitatea”, „foarte marele merit” etc. etc. ale persoanelor dela conducere și în special ale dlui Dr. N. Ionescu!

Iată și răspunsul nostru, iată „intențiunile și tendințele” noastre!

Prin răspunsul nostru prezent credem a ne fi justificat pe deplin cele cuprinse în apelul nostru, adresat acționarilor, pe cari i-am invitat să se prezinte în persoană, ori prin plenipotență, la adunarea generală pe 1914(15), care va avea loc peste 1—2 săptămâni.

Repetim această invitare și ne rugăm și pe această cale de sprijinul dlilor acționari, pentru ca așa să putem paraliza hotărârea direcțiunii „Severinenei”, cu care a votat dlui prezident Dr. N. Ionescu onorarul de 50.000.— cor. și dlui colonel N. Marin de 15.000.— cor. Numai dela dnii acționari depinde votarea ori nevotarea acestor sume horende.

Caransebeș, în 24 Septemvrie (7 Octomvrie) 1915.
Antoniu Sequens m. p., profesor. Nicolae G. Velcu m. p., inv. pens., funcționar la Comunitatea de avere. Simeon Botescu m. p., inv.-director școlar. Nicolae Sporia m. p., proprietar. Dr. George C. Lăbontiu m. p., avocat. Dr. Dimitrie Cioloca m. p., profesor. Ioan Fara m. p., măestru tinichigiu. Dimitrie Beuca m. p., comerciant.

INFORMAȚIUNI

Arad, 13 Octomvrie 1915.

Liviei Rebreanu.

*Ti-am cettit din tremurarea
Coardelor sonore gândul
L'impleteai cu dor și lacrimi
Și cu teamă nopți dearândul.*

*Astăzi știu, că dragu 'n taberi
Este dus spre răsărit.
...Și ce greu e visul vostru
— Stânt și mare — de 'mplinit..*

*...Crede! binecuvântată
Îți va fi de Ceriu credința
Căci credința de vecie
Are soră: biruința.*

*Nu se 'nchină pentru visu-ți
Numai Someșu' cu valul
Ci se 'nchină codrul frate
Ci se 'nchină 'ntreg Ardealul.*

Ov. Hulea.

Chemarea sub drapel a glotașilor de 39—42 ani. Monitorul oficial publică ordinațiunea ministrului apărării țării, prin care glotașii clasa B) născuți în anii 1873, 1874 și 1875 și găsiți apti cu prilejul asentărilor, sunt provocați să se prezinte în 3 Noemvrie la comanda celui mai apropiat batalion de complectare de honvezi pentru începerea serviciului militar. Tot în 3 Noemvrie au să se prezinte și glotașii instruiți (cl. A.), născuți în 1872, 1873, 1874 și mai tineri, cari au mai fost chemați, dar au primit concediu, mai departe toți aceia, fără considerare la anul nașterii, cari anunțându-se de voie bună au fost înrolați în armata comună sau la honvezime.

Principele Thurn Taxis a murit în captivitate rusească. „Morning Post” anunță din Petrograd că principele Thurn Taxis a murit în spitalul de acolo în urma rănilor, cari le-a primit pe câmpul de luptă din Galizia, unde a condus în luptă, ca comandant un regiment de cavalerie austro-ungară.

Furt de acte din camera de lucru a regelui grecesc. După cum se anunță din Atena: Din camera de lucru a regelui Constantin s'au furat mai multe acte de importanță politică, scrișori particulare ale regelui. Hoțul a trebuit să cunoască bine referințele din palat, deoarece s'a constatat că a deschis sertarele mesei de scris a regelui, cu o cheie falsă și a furat numai actele, cari îl intereseau, iar toate celelalte le-a lăsat neatrinse.

Dăruire. D. Ion Petrișor, inv. în Vaidarece a trimis 2 cor. pentru ajutorarea văduvelor, orfanilor și soldaților români, deveniți invalizi pe câmpul de luptă.

— Tânărul Teodor Curtu din Miersig (com. Bihor) care de prezent se află în America, a trimis la administrația noastră suma de 25 coroane pentru ajutorarea soldaților români răniți și invalizi.

Mari mulțumiri!

Rezolvirea chestiei emblemelor. Foia oficială publică autografele regești și un ordin de zi adresat armatei și flotei, cari anunță regularea chestiunilor emblemelor și insigniilor (steagurilor) în sens dualistic, a celor două părți a monarhiei.

În ordinul de zi adresat de monarh armatei și flotei, se arată ce înfățișare va avea noua emblemă a Austriei, Ungariei și a monarhiei întregi, ea va fi alcătuită conform Sancțiunii pragmatice din 1867, conform pactului încheiat atunci între Austria și Un-

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medaila respectivă).

garia. Emblema va arăta legătura între cele două state și va purta ca noua deviză: „Indivizibil și nedespărțit” — adică: „Indivizibil și nedespărțit” — deviză care după interpretarea organelor oficiale, exprimă spiritul care să animeze cele 2 state în conlucrarea lor din viitor.

În sensul autografele regale vor fi întrebuițate aceste embleme corecte în sensul dreptului public, atât la reprezentanța comună diplomatică în străinătate, cât și pe steagurile armatei comune și a marinei.

Ultima oră.

BULGARII AU INCEPUT OSTILITĂȚILE CONTRA SERBIEI.

Paris. — *Agencia Havas anunță: Biroul de presă din Niș publică următorul comunicat oficial cu datul de 12 Octomvrie n.:*

Bulgarii ne-au atacat pe frontul dela Knyazevatz.

(Knyasevatz, brășel, spre răsărit-miazăzi dela Niș și la vre-o 30 klm. spre apus dela granița bulgară, lângă râul Timoc.)

Rotterdam. — *Lui „Le Temps” i se anunță din Atena:*

2 divizii bulgare au atacat trupele sârbe concentrate spre Knyazevatz, situat spre apus-miazăzi dela Vidin, la 20 klm. depărtare dela frontiera bulgară și la 40 klm. dela Niș.

O NOUĂ OFERTĂ FĂCUTĂ ROMÂNIEI.

Lausanne. — „Gazette de Lausanne” află din Paris: *Impătrita înțelegere a recurs la o nouă tactică, pentru ca să atragă România de partea ei. După ce prin convenție posesiunea Constantinopolului este asigurată Bulgariei, ceea ce însemna o stănenire a comerțului român, în schimb, deci, ofer României o fașie strâmtă din teritoriul bulgar, locuit de Cuto-Vlahi (Macedoneni), ce se întinde dela Dunăre până la Marea Egee, în cazul când România ar ataca Bulgaria dela spate.*

La Londra se crede, că această ofertă va fi acceptabilă, dar din considerații față de Bulgaria, ea n'a putut fi înfăptuită câtă vreme la Sofia se urma încă tratative.

D. VENIZELOS AGITĂ IMPOTRIVA BULGARIEI.

Atena. — *In cameră d. Venizelos a ținut un discurs în care între altele a spus:*

„Nu e vorba acum să ducem sau nu războiul, ci se pune întrebarea când va trebui să înceapă Grecia războiul. În nici un caz nu este permis să tolerăm înfrângerea Serbiei de către Bulgaria. Dimpotrivă, interesul Greciei este ca Bulgaria să fie învinsă.

NOUL PLAN BALCANIC AL ANGLIEI.

Lugano. — „Idea Nazionale” află din Geneva:

Oficiul de externe al Angliei a redactat un nou plan de operațiuni, care are de scop străformarea fundamentală a întregii situații din Balcani, ar nimici planul invaziei Austriei și Ungariei, și ar îndemna România și Grecia să se alăture către împătrita înțelegere. În această privință flota engleză va avea rolul de frunte.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Ioan Anuța, Pola. Am primit 4.80 cor. în abonament pe Septemvrie și Octomvrie a. c.
Moise Barbulescu, Arăneag. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Decemvrie 1915.
Trăilă Pigli, Bucovăț. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Decemvrie a. c.

Vasile Popovici, preot, Siria. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Decemvrie 1915.

Am primit în abonament dela următorii: D. George Isac, Cenad 2 cor. până la 31 Dec. 1915. D. Ion Sălic, Ciuchiciu 4 cor. până la 30 Iunie 1915. D. George Ivici, Păuliș 8 cor. până la 31 Dec. 1915. D. George Kóvári, Vezend 3 cor. până la 31 Dec. 1915. D. Ioan Marta, Apahida 1.40 cor. până la 31 Dec. 1915. D. Marioara Irimie, Hălmașiu 2 cor. până la 31 Dec. 1915. D. Ioan Mărgineanț, Herendesti 6 cor până la capătul anului 1915. — Ioan Gamba, Bucoveț No. 55., cu data de 21 August 1915 am primit 4 cor. abonament pe 1915. — Constantin Costea, Tornea. Am primit 4 cor. abonament pe 1915 prin d. C. Savu.

Dumitru Nanu, Dorna-Vatra. 14 cor. primit abon. d-v. e achitat până în 1 Februarie 1916.

Ioan Boca, Frătăuți-Vechi. Abon. d-v. e achitat până în 3 Noemvrie 1915.

Dr. I. Vinsilă. 14 cor. primit abon. e achitat până la 1/IV.

Hidroterapie și masaj.

Subscrisul aduc la cunoștința tuturor institutelor de hidroterapie și masaj, că după o praxă îndelungată de vre-o câți-va ani la scalde de primul rang, ași dori de a fi angajat la vre-un institut de cură și sanator ca maser resp. în fachul de sus amintit.

Angajatori sunt rugați a se adresa la

Ru 2526-8 **Gavrilă Rusu,**
expert în hidroterapie și masaj.
Bistrița (Besztercze) Sieghofgasse Nr. 5.

VINURI vechi și noui de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) **Petru Benea**, căsăi Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb	— — —	1.10	1.00
Rizling	— — —	1.15	1.10
Roșu de Mîiș	— — —	1.60	1.20
Carbenet	— — —	1.40	—

Vinuri vechi și noui din anul 1914.

Vin alb	— — —	—90	—80
Rizling	— — —	—92	—82
Șiller	— — —	—96	—86

Vinul se expdiează cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.
Vuse dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Re 2512

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri
Világos (Ared n.)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

Ministerul Finanțelor

Dirrecțiunea Contabilității Generale a Sta- tului și a Datoriei Publice. Datoria Publică.

Nr. 91.093 din 18 August 1915.

Publicațiune.

A 42-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1894, împrumut de 120.000.000 lei, se va efectua în ziua de 18 Sept. / 1 Octomvrie 1915, ora 10 dimineața, în sala specială a Ministerului de Finanțe conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial cu Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La aceasta tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de: 1.147.000 lei, în proporția următoare:

57 titluri à	5.000 lei	285.000 lei.
188 "	2.500 "	345.000 "
844 "	1.000 "	344.000 "
846 "	500 "	173.000 "

835 titl. p. o valoare nomin. de: 1.147.000 lei.

Publicul este rugat a asista la tragere.
p. Directorul Contabilității Generale a Statului
și Datoriei Publice,

D. Popovici

Prima fabrică de bănci de școală brev. reg. ung.

Liferază

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate aliam „Fotwal”,
„Zaha” și „Rottig”, mo-
biliar pentru școli aparate de
gimnastică, mobilier modern
pentru biserici, bănci pentru
biserici și mobilier pentru
grădinițe de copii.

Pe 1288

Prețurile gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**